

Bevolgingskrimp en daardoor minder leden. Terugtrekkende overheid en daardoor minder financiën. Afnemende betrokkenheid van leden en daardoor minder vrijwilligers. Sportverenigingen in Limburg zien tal van uitdagingen op zich afkomen. Hoe houden ze het hoofd boven water?

“Binnensportbeleid van de gemeente Eijsden-Margraten is in feite zonder stimulans.

Badmintonclub Gronsveld

“Aanwas jeugd is goed, maar trend is dat jeugd steeds minder overstapt naar senioren.

Tegelse Hockey Club

“Door maatschappelijk actief te zijn, raak je als club meer geworteld in wijk.

FC Hoensbroek

Oeps, wie vertelt het de sportclub?

70 procent van de gemeenten zegt de komende jaren flink te gaan bezuinigen op sportuitgaven. Accommodaties gaan dicht, verenigingen moeten zelfredzamer worden. Clubs snappen dat, maar voelen zich vaak overvallen door de voortvarendheid van de overheid.

door **Kitty Borghouts** en **Judith Janssen**
illustratie **Berend Vonk**

Hoe houden we ons sportaanbod betaalbaar voor onze leden? Een vraag die steeds meer Limburgse sportverenigingen bezighoudt. Minder leden, minder sponsors, minder subsidies: het maakt dat penningmeesters een steeds zorgelijker boodschap uitdragen richting de leden. Die zorgen zullen voorlopig aanhouden. Sport wordt komende jaren duurder voor de burger, dat is onvermijdelijk. 70 procent van alle gemeenten zegt de komende jaren flink te gaan bezuinigen op sport. Door verhuurartieren te verhogen, subsidies te beperken en andere beheervormen voor accommodaties in te voeren.

OPMERKELIJK

Met de overheidsuitgaven voor sport is iets opmerkelijks aan de hand. Hoewel overheden bij het stimuleren van sportdeelname gezondheids- en sociale aspecten steeds meer benadrukken, zijn het vooral topsport (landelijk) en accommodaties (lokaal) die het meeste overheidsgeld opslokken. 85 procent van alle gemeentelijke sportuitgaven gaat naar accommodaties. Gemeenten zijn in rap tempo bezig daar verandering in aan te brengen. Niet per se omdat ze moeten bezuinigen en van dure, leegstaande accommodaties af willen, ook omdat overheden steeds meer uitgaan van zelfredzaamheid van burgers, en dus ook van sportverenigingen. Niet langer rekent de overheid het tot haar taak sporten zo goedkoop mogelijk te laten zijn; ze delegeert die opdracht steeds nadrukkelijker richting sportverenigingen.

GESCHIEDENIS

Om te begrijpen dat deze fundamentele herbezinning op de rol van de overheid vooral voor voetbalclubs de komende jaren ingrijpend zal worden, is een lesje geschiedenis nodig. Na de opkomst van sportverenigingen, eind 19e eeuw, is er grofweg een tweedeling ontstaan tussen enerzijds voetbal en anderzijds vrijwel alle andere sporten. Voetbal geldt van oudsher als volkssport, door overheden omarmd als verantwoordde vrijetijdsbesteding. Iets wat gepaard ging met ruime facilitering. Andere snel opkomende sporten als hockey

en tennis werden gezien als elitair, de beoefenaars moesten al vanaf een vroeg stadium hun eigen boontjes doppen. Het resultaat van die aparte status van het veldvoetbal is nu nog zichtbaar: voetbalaccommodaties zijn nog steeds overwegend eigendom van gemeenten, hockeycomplexen voor ongeveer de helft en tennisparke zijn overwegend geprivatiseerd. Sportverenigingen klagen over dat onderscheid dat nu nog steeds gemaakt wordt door gemeenten: ze vinden het oneerlijk.

PRIJSCAARTJE

Het verschil in benadering vertaalt zich ook rechtstreeks in het prijskaartje dat aan sporten hangt: voetballen kost bij een Limburgse club 6-14 euro (jeugd) tot 10-15 euro (senioren) per maand, andere buitensportclubs (en ook zaalsportclubs die in relatief dure gemeentelijke accommodaties zitten) moeten gemiddeld het dubbele vragen om uit de kosten te komen. Gemeenten gaan die situatie komende jaren collectief aanpakken. Clubs zullen meer onderhoudstaken op zich moeten nemen en krijgen moeilijker subsidies. Vooral clubs die actief zijn op sociaal-maatschappelijk vlak, bijvoorbeeld door sportaanbod voor achterstandsgroepen, kunnen rekenen op extra geld.

BOOS

Verenigingen snappen die ommezwaai heel goed, blijkt uit een rondgang langs clubs, maar hekelen de voortvarendheid waarmee gemeenten opereren, waarbij ze zich veelal 'niet meegenomen' voelen in het proces. Niet zelden moeten verenigingen het via de media vernemen als er ergens accommodaties dichtgaan of subsidies verdwijnen. Zo was Maastricht dit voorjaar goed bezig door verenigingen in een vroeg stadium te betrekken bij het voornemen een aantal binnensportzalen te sluiten, maar kwam het uiteindelijk raadsvoorstel door een misverstand niet tijdig bij de clubs. Resultaat: verenigingen boos, deuk in het vertrouwen. „Een blunder”, erkent de Maastrichtse wethouder van sport, André Willems, terugkijkend. „Maar het was een bedrijfsongeval. Het laat onverlet dat de sportnota is opgesteld met betrokkenheid van de verenigingen. En dat het roer om moet. In het verleden zijn er al te gemakkelijk subsidies verleend. Die rem zit er al een hele tijd op. Verenigingen reageren daar heel verschillend op. Het is onze

taak als gemeente om dat goed tussen de oren te krijgen.” Zijn Weertse collega Geert Gabriëls wijst op de 'harde' versus de 'zachte' kant van de beoogde veranderingen. „De zachte kant is het stimuleren van de participatie, sport als verbinding. Dat heeft niets met geld te maken. De harde kant gaat om de financiën. Daarin gaat de komende tijd flink wat veranderen. Het mes moet in aantal accommodaties, in subsidies. De afgelopen jaren hebben we miljoenen geïnvesteerd in accommodaties. Die staan nu deels leeg, maar de kapitaalslasten blijven bestaan.” In Weert is de dialoog met de verenigingen inmiddels stevig op de kaart gezet: in een aantal sessies wordt samen met de verenigingen gekeken hoe accommodaties kunnen worden geclusterd en hoe verenigingen financieel orde op zaken kunnen krijgen. Ook Venlo is volop in gesprek met clubs, zegt sportwethouder Henk Brauer. „De rol van de gemeente is: zoveel mogelijk informatie geven over het voorgestane beleid. Over bevolkingscijfers, over trends in sportdeelname. Bewustwording creëren. Daarna moet een gemeente faciliteren en meehelpen.” Het maakt de uiteindelijke boodschap voor verenigingen de komende jaren niet minder hard: gemeenten gaan flink snoeien in de uitgaven. Besluiten waarmee gemeenteraden soms moeite hebben, omdat ze ook rekening hebben te houden met hun eigen achterban. Leg in je eigen dorp maar eens uit dat je vóór sluiting van een sportpark hebt gestemd.

SAMENWERKING

Het Huis van de Sport ziet dat gemeenteraden daarmee worstelen. Veel zorgvuldig door colleges voorbereide plannen, vaak in samenwerking met de sportsector tot stand gekomen, sneuvelen uiteindelijk in de raad omdat het óók een politiek verhaal is. De 'eigen dorp eerst'-instelling, noemt directeur Jack Opgenoord dat. Het provinciaal adviesorgaan heeft een ronde langs gemeenteraden gemaakt om hen bij te praten over de noodzaak van een veranderend accommodatiebeleid. Opgenoord: „We leggen uit dat niet in elk dorp een sportclub overeind moet blijven. Voor de continuïteit en kwaliteit van een sportclub is samenwerking of fusie vaak de beste oplossing. Laat de inhoud leidend zijn en hou het uit de politieke sfeer. Denk als raadslid goed na voordat je roept dat in jouw dorp die accommodatie open moet blijven.”

